

Manual de finances

El préstec participatiu

Marc Lloveras
– Núm 2

Manual de finances per a cooperatives
XARXA DE FINANCOOP

Número 2
El préstec participatiu

Marc Lloveras

2012

seira

■ El préstec participatiu: a mig camí entre el préstec i el capital social

Les cooperatives poden accedir a diferents tipus de préstec, disponibles a través de les entitats financeres habituals. Però aquestes entitats no ofereixen préstecs participatius, un instrument financer a mig camí entre el préstec i el capital social.

El préstec participatiu és un mecanisme freqüentment utilitzat per incorporar inversors financers en tot tipus de societats. També s'utilitza per posar en marxa aliances i participacions entre empreses. Les cooperatives també poden utilitzar aquest instrument, tant per obtenir finançament, com per construir lligams amb altres societats.

Un préstec participatiu té, com a mínim, les següents característiques¹:

- Merita un interès variable en funció de l'evolució de l'activitat de l'empresa, i habitualment també un interès fix.
- El prestatari només podrà amortitzar anticipadament el préstec participatiu si aquesta amortització es compensa amb una ampliació dels seus fons propis del mateix import (que no podrà provenir d'una actualització d'actius).
- En el cas que es produeixi la dissolució de la cooperativa, el dret de rescabament se situa darrere de la resta de creditors i just davant del capital dels socis de la cooperativa.
- Els préstecs participatius es consideren patrimoni comptable a efectes de reducció del capital i liquidació de societats.

¹ La figura del préstec participatiu, està regulada per l'Article 20 del Reial Decret Llei 7/1996, de 7 de juny, sobre mesures urgents de caràcter fiscal i de foment i liberalització de l'activitat econòmica i per la Llei 10/1996, de 18 de desembre, de Mesures Fiscals Urgents.

Els préstecs participatius tenen avantatges molt clars:

- Si el preu (l'interès variable) s'adequa a una variable que indiqui l'èxit del projecte (creixement en vendes, resultats,...) el preu s'ajusta automàticament de forma que quan el projecte va bé, el resultat és millor les dues parts, o inferior si el projecte no obté els resultats esperats.
- Es consideren "quasi-capital": les característiques bàsiques explicades anteriorment fan que el balanç de la cooperativa quedi reforçat davant de tercers.
- Permeten un elevat grau de flexibilitat, que permet adaptar-los a les característiques que requereixi cada cas.

Al ser un préstec sense més garantia que la de la cooperativa, a l'inversor li cal tenir un bon coneixement del projecte i de l'equip de persones que el componen. Això vol dir que el procés d'anàlisi serà llarg i profund. Un dels objectius d'aquest procés és que el nivell de confiança entre les parts sigui molt elevat, ja que és la base de la futura col·laboració. El procés requereix temps i dedicació de les dues parts, a vegades durant mesos.

Un altre aspecte important és el cost. Al ser un préstec sense garanties reals, el cost serà superior a préstecs més convencionals. Però no és adequat valorar un préstec participatiu només en funció del tipus d'interès, ja que la cooperativa aconsegueix a canvi un soci amb coneixements i contactes que dedica temps i esforç a la cooperativa. Això realment s'aconsegueix quan hi ha el compromís de les dues parts a construir una col·laboració contínua i propera: mitjançant reunions de seguiment, amb la possibilitat de participar en el consell rector, o la col·laboració amb l'equip directiu de la cooperativa.

Habitualment, el contracte de préstec inclou els aspectes de seguiment i col·laboració, i també se n'hi poden afegir d'altres, com per exemple:

- Acords per assegurar l'estabilitat de la cooperativa, com per exemple amb límits anuals a la inversió, el repartiment d'excedents o l'assumpció de compromisos per no posar en risc a la cooperativa.

- Qualsevol altre clàusula habitual en préstecs ordinaris, tot i que pel seu caràcter subordinat, no és adequat (seria fins i tot contradictori) incorporar-hi garanties reals de la cooperativa.
- Que el préstec sigui convertible en capital (soci col·laborador, capital social voluntari) en determinades circumstàncies.

És per tant, un instrument que es pot utilitzar en moltes situacions, degut a la seva gran flexibilitat. Per aquesta raó, aquests tipus de préstecs no són estàndards, sinó que han de ser fruit d'un acord de col·laboració entre la cooperativa i l'entitat que aporta el finançament. Idealment, aquests acord s'haurien d'establir a partir d'un pla estratègic de la cooperativa que sigui compartit amb el finançador.

Amb el préstec participatiu es pot finançar diferents tipus d'actiu, però és un instrument especialment adequat per millorar l'estructura de finançament d'una cooperativa per tal d'afrontar projectes de creixement i expansió amb una visió a mig o llarg termini. També es adequat per dotar a la cooperativa de capacitat d'afrontar nous projectes o canvis al seu entorn sense dependre únicament de finançament bancari.

El préstec participatiu complementa la resta de finançament de la cooperativa. Es convenient analitzar el balanç actual i preguntar-se quina ha de ser l'estructura de balanç més adequada per afrontar els reptes de futur. L'objectiu del préstec no ha de ser la substitució de finançament bancari, sinó enfortir la cooperativa.

A continuació, podem veure dos casos que mostren algunes dels escenaris habituals d'aquest instrument:

- **Una cooperativa que fa de “soci industrial” en una altra entitat.**

Entenem que una cooperativa fa de soci industrial quan té interès en el desenvolupament del projecte o del mercat d'una altra entitat. Un soci industrial habitualment té les següents característiques:

- Pot aportar finançament, de forma directa mitjançant capital o préstec participatiu, però també pot ser indirecta avalant els deutes de l'entitat, finançant les compres o les vendes...
- Pot participar en l'activitat de la cooperativa, aportant qualsevol tipus de col·laboració: comercial, operativa, direcció, gestió, financera...
- La seva vinculació a la cooperativa habitualment té una voluntat de permanència, o fins i tot, d'integració de les dues entitats en el futur.
- Exigirà determinats drets polítics o de control, per protegir la seva inversió, com la presència en el consell rector o el seu vist-i-plau per prendre decisions rellevants.

● Incorporació d'un soci financer a una cooperativa

Un soci financer es diferencia d'altres socis en que:

- Pot aportar elevades quantitats de finançament.
- No participa a l'activitat cooperativitzada
- La seva vinculació a la cooperativa és temporal
- No participa en la gestió de la cooperativa.

En aquest cas, el préstec participatiu té els següents avantatges:

- No altera el funcionament polític de la cooperativa, ja que no cal que tingui tots els drets de soci. Permet estructurar de forma senzilla la relació entre les dues parts. Habitualment s'acorda que algunes decisions de la cooperativa que podrien tenir un impacte important en el futur requereixin l'acord de les dues parts.
- Ofereix al soci financer un retorn en funció de l'èxit del projecte i un escenari concret de sortida.

- *Informació*

Per a més informació podeu visitar el web: www.icf.cat/ca/capital/sicooop
O bé, escriure un correu electrònic a la següent adreça: mloveras@icf.cat